34. Medzinárodný festival horských filmov

SPRAVODAJ

Streda 14. 10. 2026 číslo 1

Poprad bude opäť päť dní patriť horám

Päť dní, štyri premietacie miesta v troch mestách a päťdesiat súťažných filmov. Od 14. do 18. októbra 2026 sa v Poprade koná už 34. ročník Medzinárodného festivalu horských filmov (MFHF). Diváci sa môžu tešiť na filmy zo štrnástich krajín, na stretnutia s lezcami svetových mien i na výstavu karikaturistu Ivana Baja.

• *Mária Hámor*

Na MFHF bolo tento rok prihlásených 514 filmov, ktoré sa budú uchádzať o rôzne festivalové ocenenia, vrátane toho najväčšieho – Grand Prix. Uvidíme lezcov, skialpinistov, paraglajdistov, horských bežcov, ale aj expedície do tých najvyšších pohorí sveta s výkonmi neraz na hranici vlastných možností. Slovenskí tvorcovia prinášajú do Popradu tieto štyri snímky: Dotkol som sa doby kamennej Pavla Barabáša, Na hranici neznámeho sveta: Výstup na Mt. Giluwe od Milana Ohurniaka, Prechod cez Altaj Jara Tešlára a Kama Muta Michaela Durczoka.

Na stoličky porotcov si tento rok zasadnú dve ženy a jeden muž. Francúzka Mireille Chiocca stála pri zrode filmového festivalu v Autrans a 29 rokov pôsobila v jeho vedení. Okrem toho bola dlhé roky predsedníčkou Medzinárodnej aliancie pre horský film, do ktorej patrí aj náš popradský festival. Česká architektka a slacklinerka Anna Hanuš Kuchařová bude ďalšou porotkyňou. Doplní ich slovenský režisér Rasťo Hatiar, držiteľ niekoľkých najvyšších ocenení z najprestížnejších festivalov.

K hlavným festivalovým hosťom budú patriť Slovak Stanislav Filkor, Belgičan Nicolas Favresse a Francúzska Liv Sansozová. Prvý hosť, domáci lezec Stanislav Filkor, sa predstaví popradskému publiku vo štvrtok 15. októbra o 18.00 h s prezentáciou Big Walls. Porozpráva o svojich skúsenostiach z lezenia vo veľkých stenách i o náročných lezeckých cestách z rôznych častí sveta.

(pokračovanie na strane 4)

Festivalové NAJ

NAJzastúpenejší šport: horolezectvo.

Krajina s NAJväčším počtom prihlásených filmov: Irán prihlásil do súťaže 40 svojich filmov, žiaľ, ani jeden z nich sa však neprebojoval medzi súťažné filmy.

Krajina s NAJväčším počtom súťažných filmov: Francúzsko patrí tradične ku krajinám s najväčším počtom filmov na festivale, tento rok uvidia popradskí diváci 10.

Tvorca s NAJväčším počtom účastí na festivale: slovenský režisér Pavol Barabáš. Na MFHF sa zúčastňuje už po 31-krát.

Film s NAJvyššie natočeným záberom: Nanga Parbat – Sizyfov odkaz. Zábery filmu, v ktorom sa prelína výškové horolezectvo i paraglajding, sa natáčali v nadmorskej výške 8125 metrov.

NAJvzdialenejšia krajina, z ktorej pricestoval festivalový hosť: Portugalsko. Z Lisabonu a Gardie pricestujú do Popradu hlavný protagonista filmu Anjel strážny Vitor Baia a filmový režisér Eduardo Pires.

Film s NAJkratším (slovenským) názvom: Alto. Ide o lyžiarsku snímku z bolívijských hôr.

Film s NAJdlhším (slovenským) názvom: Na hranici neznámeho sveta: výstup na Mt. Giluwe. Jeho autorom je Slovák Milan Ohurniak.

Film z NAJvzdialenejšej krajiny: Hunter's Moon – film o zlyžovaní Mount Cooku na Novom Zélande.

NAJdlhší film: Kimshung – osudová hora. Film talianskeho režiséra z prostredia Himalájí má 105 minút.

NAJkratší film: Neprebádané: biely kontinent. Táto snímka srbskej filmárky má 6 minút a zavedie vás do Antarktídy. *(mna)*

„Čo všetko sme pokrokom získali, ale aj čo stratili?“

Slovenský režisér Pavol Barabáš je filmárskou festivalovou legendou. Počas festivalovej éry sme v Poprade mohli vidieť jeho tvorbu už viac ako 30-krát. Tento rok nás Pavol zavedie na Novú Guineu. Do sveta, ktorý rýchlo zaniká…

• Vo svojom novom filme si sa opäť vrátil k domorodcom do Novej Guiney, už po tretí či štvrtýkrát. Čo ťa opakovane ťahá do tejto časti sveta?

Bola to moja štvrtá výprava na Novú Guineu. Po každej predchádzajúcej som sa vrátil vyčerpaný a prisahal som si, že už nikdy viac. Napriek tomu ma vedomie, že patrím k poslednej generácii schopnej zachytiť pôvodný život kmeňov, znova ťahalo na tento tropický ostrov. Priťahovala ma hlavne tá ich autentickosť. Bol to svet, kde im kmeň dával bezpečie, zmysel, identitu a vedomie, že niekam patria. Nepotrebovali vlastniť nič, no nikto nebol sám. Uvedomoval som si, že svet, v ktorom prírodní ľudia žili po tisíce generácií, začal počas niekoľkých desaťročí prudko miznúť. Snažil som sa ho v mojej tvorbe zachytiť. A to nielen na Novej Guinei, ale na celej planéte.

• Film má názov Dotkol som sa doby kamennej. Pamätáš si ten okamih, keď si mal pocit, že sa jej naozaj dotýkaš?

Najsilnejšie som to pocítil počas druhej výpravy do Západnej Novej Guiney, vtedajšej Irian Jaya. Po strastiplnom putovaní močaristým pralesom sme sa dostali k ľuďom, ktorí dovtedy nevideli belochov. Používali kamenné sekery, nepoznali železo, plast ani nádoby. Dnes sa to už zdá takmer neuveriteľné. Mal som pocit, že som nevstúpil iba do inej krajiny, ale do iného času. Nebolo to však primitívne spoločenstvo. Ich život bol založený na spolupráci, delení sa a vzájomnej odkázanosti. Každý vedel, kto je, kam patrí a čo od neho ostatní potrebujú. Vtedy som si myslel, že pozorujem ich svet. Až neskôr som pochopil, že oni nastavujú zrkadlo tomu môjmu.

• Ako sa za tie roky, odkedy si Novú Guineu prvýkrát navštívil, zmenila krajina a život miestnych ľudí?

Zmena bola neuveriteľne rýchla. Do pralesov prišli cesty, kostoly, turisti, mobilné telefóny a sociálne siete. V horách vznikla obrovská zlatá baňa, ktorá odkrajuje celé kusy krajiny. Nemenný pralesný svet, ktorý pretrvával tisíce rokov, sa začal rozpadať počas života jednej generácie. Tragédia nastáva vtedy, keď si nemôžu vybrať a spolu s pokrokom strácajú jazyky, príbehy, rituály aj vzťahy, ktoré držali komunitu pohromade. Kedysi platilo, že ak niekto niečo ulovil, rozdelil sa s ostatnými. Najväčším bohatstvom nebol majetok, ale vzťahy. Dnes k nim prichádza náš svet založený na vlastníctve, peniazoch a individualizme.

• Vo filme zachytávaš výstup na najvyšší bod Papuy-Novej Guiney a na najvyššiu sopku Austrálie a Oceánie. Aké boli tvoje najsilnejšie momenty z týchto výstupov?

Podarilo sa mi vystúpiť na Mount Wilhelm, najvyšší bod Papuy-Novej Guiney, aj na Mount Giluwe, najvyššiu sopku Austrálie a Oceánie. Vraj som bol na ich vrcholoch prvým Slovákom, ale to pre mňa nebolo najpodstatnejšie.
Na hory budú ľudia vystupovať čoraz častejšie, vznikne ďalšie množstvo filmov, ale stretnúť ľudí, ktorí dovtedy nepoznali našu civilizáciu, už nikdy nebude možné. Preto dnes považujem práve filmy o pôvodných obyvateľoch za najvzácnejšiu časť svojej filmografie. Nezachytávajú výkon, ktorý možno zopakovať, ale ľudský svet, ktorý navždy zanikol.

• Divák vyjde z kina rovno do 21. storočia, vo vrecku mobil, v ktorom „má celý svet“. S akou myšlienkou, otázkou by si chcel, aby z tohto filmu odchádzal?

Predstavme si, že by sme celú históriu ľudstva vtesnali do jedného dňa, takmer celých 24 hodín by sme žili v malých kmeňových spoločenstvách. Delili by sme sa o potravu, spoločne vychovávali deti, večer sedeli pri ohni a vedeli, že bez ostatných členov kmeňa nepreživieme. Moderná civilizácia by zabrala iba posledných pár minút, sociálne siete len sekundu.
V tej poslednej sekunde sa menia technológie neuveriteľne rýchlo, ale naše vnútro zostáva rovnaké. Stále potrebujeme bezpečie, zmysel, spolupatričnosť, identitu a spoločné rituály. Nechcem, aby divák odchádzal s predstavou, že sa máme vrátiť do doby kamennej. Bol by som rád, keby si položil otázku: Čo všetko sme pokrokom získali, ale aj čo sme pri ňom stratili? Máme vo vrecku celý svet, ale máme ešte svet, do ktorého skutočne patríme? Film Dotkol som sa doby kamennej preto nie je iba o zániku ich sveta. Je aj o nás. O svete, ktorý možno strácame bez toho, aby sme si to všimli. *(mna)*

Príbehy, ľudské a s človečinou, bývajú preňho tie najlepšie

Rasťa Hatiara, ktorý k popradskému festivalu už roky neodmysliteľne patrí, tentoraz uvidíme ako porotcu. Ako sa v tejto úlohe cíti a na čo sa na festivale teší? To sa dozviete v nasledujúcom rozhovore.

• Rasťo, ty si pravidelným návštevníkom tohto festivalu, viac-menej vždy si tu ale ako režisér, ktorý predstavuje svoj film. Tentokrát si sa ocitol v úlohe porotcu. Ako sa v nej cítiš?

V úlohe porotcu som na festivale v Poprade už druhýkrát. Cítim veľkú zodpovednosť prispieť svojím hlasom k najspravodlivejšiemu a najlepšiemu možnému rozhodnutiu. Bude to ťažké, pretože cien nie je veľa a dobrých filmov je viac. Bude to o dohode a možno aj kompromise s ostatnými porotcami. Alebo sa úplne zhodneme v tých najlepších filmoch. To by bol ideálny stav, vtedy som si istý, že sme rozhodli dobre.

• Sám si natočil množstvo filmov a poznáš, koľko práce, výdrže, risku stojí neraz za jednotlivými zábermi. Sú to aspekty, ktoré ťa ovplyvňujú pri hodnotení cudzích filmov?

Určite áno. Pri každom filme sa pozerám aj na to, koľko mal autor práce, čo všetko sa muselo vykonať, aby dospel k výsledku v podobe filmu. Ale to nie je moje hlavné kritérium. Film nemusí byť najlepší, pretože ho niekto robil 5 rokov. Pokojne to môže byť aj film urobený za pomerne krátku dobu. Podstatné je to, čo film hovorí, čo nám autor chce povedať. Ako je spravený, akú emóciu v nás vyvolá. Takisto nemusí byť najlepším filmom ten najextrémnejší. Či už z pohľadu protagonistov, alebo filmárov. Ani ten najdrahší. Práve naopak. Často sú jednoduché príbehy, v ktorých je ľudskosť a človečina, tie najlepšie, aspoň pre mňa.

• Rasťo Hatiar v jednej z tatranských stien

• Čo by dobrý horský film mal mať, aby ťa zaujal hneď v prvých minútach a aby si si naň spomenul aj s odstupom času? Pre teba ako režiséra je to príbeh, obraz, alebo niečo celkom iné?

Je to kombinácia mnohých faktorov. Keď má film zaujímavý alebo pekný príbeh, dobrú kameru, zvuk a všetky tie veci, tie ingrediencie, tak vytvára jedinečnú chémiu, ktorá na nás neodolateľne pôsobí. Niekedy ani nevieme presne povedať, čo presne sa nám na tom filme páči. Niečím nás vtiahne, ohromí. Môžeme mať zimomriavky. Vyvolá v nás rôzne emócie. Ak nad filmom človek rozmýšľa aj po tom, ako ho videl, tak ten film v nás zanechal hlbšiu stopu.

• Poznáš prácu, tvorbu svojich kolegýň z poroty? Ak by si mal pri Mireille Chiocca a Anne Kuchařovej vyzdvihnúť len jednu vec, ktorá by to bola?

Priznám sa, že nepoznám. Viem len to, že Anička je vynikajúca slacklinerka, aj filmárka. Ale priznám sa, že bližšie neviem. Ani som to nejako nezisťoval. Bude to spontánne. Teším sa, že sa navzájom trochu spoznáme, každý prinesie do poroty svoj pohľad, ktorý bude určite čiastočne ovplyvnený inými skúsenosťami, iným životným postojom, prácou, štýlom života, vzdelaním a podobne.

• Vlani sme na festivale videli tvoj film o Robovi Gálfym. Tatry majú množstvo osobností, ktorých príbeh by sme my ako diváci radi videli na obrazovkách. Uvažuješ, príp. filmársky pripravuješ portrét nejakej ďalšej známej tatranskej legendy?

Neviem, či portrét, ale rád by som na festival priniesol ďalší pekný príbeh. Zatiaľ nie som vo fáze, kedy by som si mohol dovoliť o čomkoľvek hovoriť, momentálne nič také netočím. Venujem sa hlavne príprave svojej relácie Extrémne v horách pre Slovenskú televíziu. To ma dosť vyťažuje, ale aj napĺňa. Občas však potrebujem uletieť, robiť si niečo svoje, hrať sa s tým, vŕtať sa v tom, rozmýšľať nad tým, zaspávať s tým. Verím, že tá chvíľa príde a čoskoro sa do nejakého filmu pustím. Je to však trochu začarovaný kruh.

(pokračovanie na strane 4)

Poprad bude opäť päť dní patriť horám

(dokončenie zo strany 1)
V piatok v rovnakom čase nám Belgičan Nicolas Favresse, jedna z výrazných osobností súčasného bigwallového lezenia, vyrozpráva svoj príbeh legendárnej lezeckej cesty Riders on the Storm v Patagónii. Francúzka Liv Sansozová bude hlavnou festivalovou hosťkou v sobotu. Vo svojej prezentácii No Wall Too High bude hovoriť o výzvach, prekonávaní vlastných hraníc a o tom, ako si udržať odvahu aj v situáciách, ktoré sa na prvý pohľad zdajú ťažké a zdanlivo neprekonateľné.
Pri príležitosti 45. výročia výstupu Slovákov na Kančendžongu organizátori zaradili do programu aj dva nesúťažné filmy. V kine Tatran sa vo štvrtok o 18.30 h bude premietať dokumentárny film Jána Piroha Kangchenjunga, ktorý zachytáva slovenskú horolezeckú expedíciu vedenú Ivanom Gálfym pri pokuse vystúpiť na túto osemtisícovku. Na vrchol tretej najvyššej hory sveta sa vtedy podarilo vystúpiť Jozefovi Psotkovi a Ľudovítovi Záhoranskému. Súčasťou večera bude aj film Sonda 2/1982 – Vysoké napätie, medailón legendárneho slovenského horolezca Jozefa Psotku.
Vo foyeri Mestského úradu v Poprade si budú môcť návštevníci počas festivalu pozrieť výstavu Smiech na lane, ktorá je venovaná horolezcovi a karikaturistovi Ivanovi Bajovi. *(mfhf)*

Príbehy, ľudské a s človečinou, bývajú preňho tie najlepšie

(dokončenie zo strany 3)
Viem už, čo ma pri tvorbe autorského dokumentárneho filmu čaká. A to mi niekedy zväzuje ruky.

• *Festival dnes slávnostne otvárame. Na čo sa ty na ňom najviac tešíš?*

Ja sa teším na celý festival. Na tú stabilne konzervatívnu, ale pre mňa veľmi príjemnú, pokojnú jesennú atmosféru. Teším sa na ľudí, ktorých tu znova po roku stretnem. Pre mňa je tento festival akási istota. Potvrdenie toho, že horský film žije, že sa tvorí, že ja tvorím, že komunita, ktorú spája rovnaká vášeň pre hory, sa tu stretne. Keď si sadnem do popradskej kinosály, zhasnú svetlá, spustí sa zvučka, vtedy ma zaleje príjemný pocit, že som opäť po roku doma. Tam, kde som sa narodil ako tvorca, filmár.
Držím festivalu palce. Organizácia takéhoto podujatia je veľmi náročná a ja som veľmi vďačný Hámorovcom, Marike a Peťovi, a celému tímu okolo nich, že tento festival robia a že mi tento rok dali dôveru byť filmovým porotcom. *(mna)*

Posolstvá režisérov stredajších filmov

Oslovili sme režisérov, ktorých filmy uvidíte v programe prvého festivalového dňa, s otázkou: Aký odkaz, posolstvo by ste radi svojím filmom zanechali divákom na Slovensku?

Anton Rieger, rakúsky filmár, kameraman a fotograf, režisér snímky Melanchólia: „Dúfam, že môj film inšpiruje k zamysleniu a odhalí rozpory, ktoré my ľudia v sebe nosíme vo vzťahu k prírode a urobí ich hmatateľnými."
Tom Fish, režisér filmu Zindabad: „Rok 2026 bol pre horolezectvo v Karakorame tragický. Teraz viac než kedykoľvek predtým musia ľudia, ktorí tieto hory poznajú najlepšie, prevziať zodpovednosť za príbehy, ktoré sa o nich rozprávajú a napísať novú kapitolu bezpečnejšieho výškového horolezectva v Pakistane. Mueez stojí na čele tejto zmeny."
Harald Edlund, režisér až troch filmov Línie letov, Duša hôr Gulmargu a Vlci večného lesa, ktoré v Poprade súťažia: „Filmy sa líšia smerovaním aj posolstvom, ale ak by som mal spomenúť jednu vec, ktorá je spoločná všetkým trom, je to jednoducho: Nasleduj svoju vášeň a zvyšok príde."
Erik Holmer, režisér filmu Zrodená z ľadu: „Čo sa týka posolstva, boli by sme radi, keby diváci zažili pocit spolupatričnosti a povzbudilo ich to chrániť to, čo milujú."
Dominic Knoppe, režisér filmu V kruhu: „Filmom chceme ukázať, že nie sme od prírody oddelení, ale sme súčasťou jej kruhu – prepojení vetrom, vodou, snehom, priateľstvom a dôverou. Dúfame, že film inšpiruje divákov zažiť slobodu pohybu v súlade s prírodou namiesto snahy ju ovládať a pripomenie im, že toto spojenie je privilégium, ktoré prichádza so zodpovednosťou. Ako zaznie v poslednej vete filmu: Kruh znamená spojenie. Čo dávame, sa vracia. Čo berieme, zostáva. Ak je príroda naším priateľom, potom jej ochrana nie je obeta, ale je prejavom našej lojality. Buďme teda súčasťou prírody, nie nad ňou!"
John Porter, režisér filmu Päť pokladníc veľkého snehu: „Dnes čelíme mnohým z tých istých hrozieb, ktorým svet čelil v roku 1955, keď Charles Evans so svojím zomknutým tímom Šerpov a horolezcov uskutočnil prvý výstup na Kangchenjungu. Vtedy, rovnako ako dnes, dokážu horolezci vďaka zručnosti a priateľstvu prekonať chaos aj prekážky, ktoré sa zdajú neriešiteľné. A práve to si náš rozháraný svet zaslúži a potrebuje viac než kedykoľvek predtým." *(mna)*